

Výroba krmných směsí

Zásoby obilovin v České republice a levné dovozy ukrajinského obilí do některých států Evropské unie způsobily prudký pokles cen obilovin v roce 2023. Současně s tímto poklesem cen obilovin se postupně snižovaly ceny krmných směsí pro všechny druhy a kategorie hospodářských zvířat. Zásobování krmivářských podniků krmnými surovinami v roce 2023 probíhalo kontinuálně a výroby krmných směsí se nemusely předzásobovat jednotlivými komoditami v porovnání s obdobím roku 2021 a 2022.

Budoucí vývoj krmivářského průmyslu v České republice bude záviset na tom, jak tento sektor dokáže zvládnout ekonomické nejistoty spojené s pokračující válkou na Ukrajině, politickými rozhodnutími Evropské unie o snížení skleníkových plynů a dalších emisí, welfare zvířat, snížením spotřeby antimikrobik v chovech zvířat a dovozu krmných surovin z regionů bez odlesňování. Značný vliv na dodávku a cenu krmných surovin mohou mít nepříznivé změny klimatu související s výskytem sucha a povodní. Výrobu krmných směsí může negativně ovlivnit hromadného onemocnění v chovech hospodářských zvířat (výskyt ptačí chřipky u drůbeže a afrického moru u prasat).

V roce 2023 bylo celkem vyrobeno pro hospodářská a ostatní zvířata 2 598 778 t krmných směsí, což je o 111 415 t méně v porovnání s rokem 2022 (2 710 193 t). Jedním z důvodů tohoto 4,11 % meziročního poklesu výroby krmných směsí je pokračující snižování početních stavů hospodářských zvířat. Nejvíce krmných směsí bylo vyrobeno pro drůbež 1 006 337 t, pro prasata 675,103 t, pro skot 596 085 t, pro domácí zvířata 265 635 t a pro ostatní zvířata 55 618 t. Do kategorie ostatní hospodářská zvířata spadají krmné směsi pro ovce, kozy, králíky a ryby. Meziroční pokles výroby krmných směsí byl zaznamenán u krmných směsí pro prasata a pro drůbež. Výroba krmných směsí pro prasata se snížila o 4,62 % (32 686 t) a pro drůbež o 3,14 % (32 591 t). Výroba krmných směsí pro skot se meziročně navýšila a to o 1,31 % (7 684 t) a pro ostatní hospodářská zvířata o 13,92 % (6 795 t).

Krmiva jsou vyráběna pro vlastní spotřebu výrobce nebo jsou uváděna do oběhu pro cizí odběratele. U všech výše jmenovaných kategorií zvířat převažovala v roce 2023 výroba krmných směsí uváděných do oběhu pro cizí odběratele. Podíl vyrobených krmných směsí určených pro vlastní spotřebu na celkové výrobě dosáhl u skotu 17,43 %, u prasat 8,18 % a u drůbeže 3,22 %. V porovnání s rokem 2022 došlo k navýšení výroby krmných směsí u drůbeže o 3 546 t (10,94 %).

I. Výroba krmných směsí dle jednotlivých druhů zvířat určených k produkci potravin

Období	2019	2020	2021	2022	2023	Index 2023 / 2022	Rozdíl 2023 - 2022	
Měřicí jednotka	tis. t	tis. t	tis. t	tis. t	tis. t	%	tis. t	%
Prasata celkem	758,627	760,870	796,410	707,789	675,103	95,382	-32,686	-4,618
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	703,236	699,893	712,538	648,597	619,843	95,567	-28,754	-4,433
určené pro vlastní spotřebu	55,391	60,977	83,872	59,192	55,260	93,357	-3,932	-6,643
selata	102,782	76,202	82,781	62,741	53,645	85,502	-9,096	-14,498
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	98,050	71,624	74,916	57,426	48,040	83,656	-9,386	-16,344
určené pro vlastní spotřebu	4,732	4,578	7,865	5,316	5,605	105,444	0,289	5,444
výkrm prasat	515,035	546,613	578,392	521,443	494,981	94,925	-26,462	-5,075
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	472,161	501,451	515,158	479,032	454,691	94,919	-24,341	-5,081
určené pro vlastní spotřebu	42,874	45,162	63,235	42,412	40,291	95,000	-2,121	-5,000

chovná prasata	136,631	129,764	126,809	117,877	120,281	102,040	2,404	2,040
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	126,297	119,010	114,356	106,623	111,055	104,157	4,432	4,157
určené pro vlastní spotřebu	10,334	10,754	12,454	11,254	9,226	81,980	-2,028	-18,020
ostatní	7,131	8,291	4,704	5,727	6,195	108,167	0,468	8,167
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	6,753	7,808	*	*	*	109,801	*	9,801
určené pro vlastní spotřebu	0,378	0,483	*	*	*	65,434	*	-34,566
Drůbež celkem	1061,730	1	1	1	1	96,863	-	-3,137
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	1029,854	1	1	1		96,422	-	-3,578
určené pro vlastní spotřebu	31,876	28,464	27,821	28,870	32,416	112,283	3,546	12,283
brojleři	571,272	522,385	531,372	505,414	500,570	99,042	-4,844	-0,958
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	551,734	504,502	513,691	487,747	483,009	99,029	-4,738	-0,971
určené pro vlastní spotřebu	19,538	17,883	17,681	17,668	17,561	99,396	-0,107	-0,604
odchov kuřat a kuřic	169,348	109,382	98,855	92,793	96,433	103,923	3,640	3,923
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	*	*	*	*	*	107,851	*	7,851
určené pro vlastní spotřebu	*	*	*	*	*	4,961	*	-95,039
nosnice	x	340,926	361,107	360,693	334,210	92,658	-	-7,342
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	x	*	*	*	*	90,543	*	-9,457
určené pro vlastní spotřebu	x	*	*	*	*	199,560	*	99,560
ostatní	321,110	71,764	79,930	80,027	75,124	93,874	-4,903	-6,126
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	319,977	70,846	79,126	79,362	*	*	*	*
určené pro vlastní spotřebu	1,134	0,918	0,803	0,665	*	*	*	*
Skot celkem	563,007	569,939	598,109	588,401	596,085	101,306	7,684	1,306
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	462,369	468,350	469,859	488,090	492,200	100,842	4,110	0,842
určené pro vlastní spotřebu	100,638	101,589	128,250	100,311	103,885	103,563	3,574	3,563
telata	115,263	53,525	53,048	47,138	47,599	100,977	0,461	0,977
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	102,313	47,241	45,796	42,235	42,947	101,686	0,712	1,686
určené pro vlastní spotřebu	18,890	6,283	7,253	4,903	4,652	94,874	-0,251	-5,126
výkrm skotu	71,853	90,055	98,795	94,567	95,027	100,487	0,460	0,487
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	59,150	79,959	83,766	83,154	83,587	100,522	0,433	0,522
určené pro vlastní spotřebu	12,704	10,097	15,030	11,413	11,440	100,230	0,027	0,230
dojnice	311,904	376,836	387,518	390,004	410,939	105,368	20,935	5,368
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	244,046	293,391	294,547	307,506	324,825	105,632	17,319	5,632
určené pro vlastní spotřebu	67,889	83,445	92,971	82,498	86,114	104,383	3,616	4,383
ostatní	65,100	49,523	43,189	51,982	*	*	*	*
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	54,995	47,759	41,845	50,485	*	*	*	*
určené pro vlastní spotřebu	10,206	1,764	1,316	1,491	1,365	91,528	-0,126	-8,472
Ostatní zvířata¹	70,609	87,393	58,851	48,823	55,618	113,918	6,795	13,918
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	70,445	87,203	58,586	*	*	113,562	*	13,562
určené pro vlastní spotřebu	0,163	0,190	0,265	*	*	203,374	*	103,374
celkem krmné směsi	2453,972	2	2	2	2	97,869	-	-2,131

Pramen: Statistické zjišťování MZe

Poznámka: Položka „Ostatní zvířata“ do r. 2015 zahrnují: krmné směsi pro ryby, koně, králíky, ovce, kozy, lesní zvěř, zvířata v zoologických zahradách,

Od r. 2016 zahrnují: směsi pro ovce, kozy, králíky, ryby.

x údaj v konkrétním období nebyl sledován *nelze zveřejnit z důvodu ochrany důvěrnosti údajů dle zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů

Výroba krmných směsí pro zvířata určená k produkci potravin v roce 2023 činila 265 63 t a v porovnání s rokem 2022 se snížila o 60 618 t (18,58 %). Největší podíl, a to 92,23 % z celkově vyrobených krmných směsí zaujímaly krmné směsi pro psy a kočky. V roce 2023 v porovnání s rokem 2022 se výroba krmiv pro psy a kočky snížila o 60 918 t (20,25 %). Krmné směsi pro ostatní zvířata, kam jsou zařazeny od roku 2016 směsi pro koně, lesní zvěř, kožešinová zvířata, laboratorní zvířata, zvířata v zoologických zahradách a zoby pro ptactvo dosáhla podílu 7,94 %. Nejmenší podíl, který činí 1,71 % zaujímá ptactvo.

II. Výroba krmných směsí pro zvířata určená k produkci potravin

Období	2019	2020	2021	2022	2023	Index 2023 / 2022	Rozdíl 2023– 2022	
Měřicí jednotka	tis. t	tis. t	tis. t	tis. t	tis. t	%	tis. t	%
psi a kočky	257,754	275,606	298,436	300,905	239,987	79,755	-60,918	-20,245
ptactvo	3,178	4,162	4,254	4,522	4,555	100,716	0,033	0,716
ostatní zvířata ²	22,341	22,625	22,847	20,826	21,093	101,285	0,267	1,285
celkem krmné směsi	283,273	302,392	325,537	326,253	265,635	81,420	-60,618	-18,580

Pramen: Statistické zjišťování MZe

² ostatní zvířata - od r. 2016 zahrnují: směsi pro koně, lesní zvěř, kožešinová zvířata, laboratorní zvířata, zvířata v zoologických zahradách, ryby.

I+II. Souhrnná tabulka výroby krmných směsí v tis. tun

Období	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Zvířata určená k produkci potravin	2 390,418	2430,606	2453,972	2462,658	2524,634	2 383,940	2333,143
<i>hlavní kategorie¹</i>	<i>2 316,992</i>	<i>2353,645</i>	<i>2383,364</i>	<i>2375,265</i>	<i>2465,783</i>	<i>2335,118</i>	<i>2277,525</i>
prasata	774,989	764,272	758,627	760,870	796,410	707,789	675,103
drůbež	1 009,403	1064,717	1061,730	1044,457	1071,264	1 038,928	1006,337
skot	532,600	524,656	563,007	569,939	598,109	588,401	596,085
ostatní ^a	73,426	76,961	70,609	87,393	58,851	48,823	55,618
Zvířata určená k produkci potravin	287,972	278,509	283,273	302,392	325,537	326,253	265,635
<i>hlavní kategorie²</i>	<i>271,395</i>	<i>260,192</i>	<i>260,932</i>	<i>279,768</i>	<i>302,690</i>	<i>305,427</i>	<i>244,542</i>
psi a kočky	268,701	256,995	257,754	275,606	298,436	300,905	239,987
ptactvo	2,694	3,197	3,178	4,162	4,254	4,522	4,555
ostatní ^b	16,577 ^b	18,317	22,341	22,625	22,847	20,826	21,093
Ostatní celkem ^{a,b}	90,003	95,278	92,95	110,018	81,698	69,649	72,711
Celkem	2 678,390	2 709,115	2 737,245	2765,050	2850,171	2710,193	2598,778

Pramen: Statistické zjišťování MZe

^a ostatní zvířata určená k produkci potravin - do r. 2015 zahrnují: směsi pro ryby, koně, králíky, ovce, kozy, lesní zvěř, zvířata v zoologických zahradách. Od r. 2016 zahrnují: směsi pro ovce, kozy, králíky, ryby.

^b ostatní zvířata neurčená k produkci potravin - od r. 2016 zahrnují: směsi pro koně, lesní zvěř, kožesinová zvířata, laboratorní zvířata, zvířata v zoologických zahradách, ryby.

Spotřeba krmných surovin pro výrobu krmných směsí

V roce 2023 dosáhla celková spotřeba krmných surovin hodnotu 2 474 925 t. V porovnání s rokem 2022 (2 563 039 t) se spotřeba krmných surovin snížila o 3,44 % (88 114 t).

Nejvíce zastoupenou krmnou surovinou pro výrobu krmných směsí tvořily obiloviny. Jejich podíl v roce 2023 dosáhl hodnoty 1 507 909 t. Tento údaj je o 2,41 % nižší v porovnání s rokem 2022. Dále byly v krmných směších zastoupeny tyto obiloviny: pšenice (55,59 %), ječmen (21,83 %), kukuřice (16,59 %), žito a triticales (4,23 %) a oves (1,71 %). V porovnání s rokem 2022 nejvyšší nárůst zastoupení v krmné směsi zaznamenala pšenice 30 187 t (3,74 %) a nejvyšší pokles kukuřice -70 416 t (21,97 %).

Druhou nejčastěji používanou krmnou surovinou pro výrobu krmných směsí byly krmné suroviny z olejnatých semen. Jejich podíl na celkové výrobě krmných směsí dosáhl 21,62 %. Z olejnatých semen tvořil největší podíl v krmné směsi sójový extrahovaný šrot, který tvořil 18,72 % a jeho zařazení do krmné směsi bylo o 3,66 % nižší v porovnání s rokem 2022. Následoval řepkový extrahovaný šrot a výlisky – DDGS (6,94 %).

Do třetí skupiny patřily krmné suroviny živočišného původu, které se podílely 4,95 % na celkové spotřebě krmných směsí. Z nich byly nejčastěji zastoupeny živočišné moučky, které dosáhly podílu 46,11 %. U všech jmenovaných krmných surovin, kromě pšenice, ječmene, žita, triticales, řepkového extrahovaného šrotu a krmiv živočišného původu došlo k snížení jejich spotřeby. Spotřeba obilovin meziročně klesla o 2,41 % (37 168 t) na 1 507 909 t, spotřeba krmných surovin z olejnatých semen se zvýšila o 1,01 % (5 606 t) na 535 004 t. Spotřeba krmných surovin živočišného původu se snížila o 10,52 % (14 403 t) na 122 538 t.

III. Spotřeba krmných surovin pro výrobu krmných směsí

Období	2021	2022	2023	Index 2023 / 2022	Rozdíl 2023 - 2022	
Měřicí jednotka	tis. t	tis. t	tis. t	%	tis. t	%
Obiloviny	1676,434	1 545,077	1 507,909	97,594	-37,168	-2,406
pšenice	896,148	808,185	838,372	103,735	30,187	3,735
ječmen	370,089	325,390	329,115	101,145	3,725	1,145
oves	28,530	31,445	25,693	81,707	-5,752	-18,293
žito a triticales	67,193	58,048	63,778	109,871	5,730	9,871
kukuřice	312,797	320,522	250,106	78,031	-70,416	-21,969
z toho GM	7,541	7,778	1,028	13,211	-6,750	-86,789
ostatní	1,679	1,487	0,846	56,886	-0,641	-43,114
Luštěniny	31,970	32,982	34,262	103,882	1,280	3,882
hrách	12,931	18,809	17,570	93,411	-1,239	-6,589
sója	*	14,113	16,643	117,930	2,530	17,930
z toho GM	*	*	*	93,419	*	-6,581
ostatní	*	0,060	0,049	81,997	-0,011	-18,003
Mlýnské krmné suroviny	103,689	107,926	84,979	78,737	-22,947	-21,263
krmná mouka	27,448	31,262	14,516	46,436	-16,746	-53,564
otruby	*	*	*	91,551	*	-8,449
ostatní	0,604	*	*	292,085	*	192,085
Krmné suroviny z olejnatých semen	556,745	529,398	535,004	101,059	5,606	1,059

sojový extrahovaný šrot	295,109	293,143	282,429	96,345	-10,714	-3,655
z toho GM	257,977	264,939	226,308	85,419	-38,631	-14,581
řepkový extrahovaný šrot a výlisky	184,185	164,428	171,623	104,376	7,195	4,376
z toho GM	10,000	6,887	3,660	53,142	-3,227	-46,858
slunečnicový extrah. šrot a výlisky	44,525	46,158	53,499	115,906	7,341	15,906
oleje	20,683	16,982	18,624	109,667	1,642	9,667
z toho GM	3,541	3,953	3,820	96,635	-0,133	-3,365
ostatní	12,244	8,687	8,828	101,620	0,141	1,620
sušené pivovarské mláto	2,986	1,706	1,845	108,169	0,139	8,169
ostatní produkty potravinářského průmyslu	72,560	91,550	77,689	84,860	-13,861	-15,140
Krmiva živočišného původu	133,095	136,941	122,538	89,483	-14,403	-10,517
živočišné moučky	61,634	61,164	56,499	92,373	-4,665	-7,627
rybí moučka	5,845	5,226	5,470	104,675	0,244	4,675
sušené mléko	0,297	0,567	0,963	169,817	0,396	69,817
tuky	28,717	24,760	20,551	83,001	-4,209	-16,999
ostatní	*	*	*	86,359	*	-13,641
úsušky píce	16,545	14,470	13,788	95,283	-0,682	-4,717
minerální krmiva	101,315	102,988	96,910	94,099	-6,078	-5,901
celkem krmné směsi	2 695,339	2563,039	2 474,925	96,562	-88,114	-3,438

Pramen: Statistické zjišťování MZe

x údaj nebyl zjišťován jako samostatný ukazatel

*nelze zveřejnit z důvodu ochrany důvěrnosti údajů dle zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů

V roce 2023 dosáhla spotřeba premixů krmných aditiv pro výrobu krmných směsí 15 369 t. V porovnání s rokem 2022 došlo ke snížení spotřeby o 671 t (4,19 %) a s rokem 2021 o 2166 t (12,36 %). Premixy jsou směsí jedné nebo více doplňkových látek (např. aminokyseliny, vitaminy a mikroprvky) s krmnými surovinami (pšeničná mouka, mletý vápenec) nebo vodou, použitými jako nosiči, které nejsou určeny pro přímé krmení zvířat.

Spotřeba nakoupených doplňkových krmiv určených pro výrobu krmných směsí se v roce 2023 meziročně navýšila o 2 475 t (14,61 %) na hodnotu 16 948 t (v porovnání s rokem 2022). U spotřeby doplňkových krmiv určených pro prasata došlo ke snížení o 72 t (2,37 %) na hodnotu 2 969 t, u doplňkových krmiv pro skot se spotřeba zvýšila o 2 286 t (23,25 %) na hodnotu 9836 t v porovnání s rokem 2022. U doplňkových krmiv určených pro drůbež se spotřeba snížila o 342 t (11,77%) na hodnotu 2 566 t v porovnání s rokem 2022.

Doplňková krmiva jsou směsí s vysokým obsahem určitých živin (např. N-látky, metabolizovatelná energie, která vzhledem ke svému složení zabezpečí denní potřebu krmné dávky po doplnění do jiných krmiv, zpravidla se jedná o obiloviny. Součástí finální krmné směsi mohou být doplňková minerální krmiva, která jsou složená převážně z minerálií a obsahují více než 40% popela v sušině a melasová krmiva obsahující nejméně 14% veškerých cukrů v sušině vyjádřených jako sacharóza a k jejichž výrobě byla kromě jiných krmných surovin použita i melasa (vyhláška č. 451/2000 Sb., směrnice 79/373/EHS). Doplňková krmiva využívají převážně prvovýrobci, kteří si vlastní krmné směsi vyrábí na stacionárních nebo mobilních výrobních technologiích.

IV. Spotřeba premixů pro výrobu krmných směsí v tis. tun

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
celkem pro všechna zvířata	18,193	15,961	13,869	15,549	17,027	18,228	17,535	16,040	15,369

V. Spotřeba nakoupených doplňkových krmiv určených pro výrobu krmných směsí v tis. tun

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
pro prasata	4,112	3,692	4,179	4,205	4,007	3,946	4,552	3,041	2,969
pro drůbež	1,019	1,404	1,403	*	*	2,861	2,707	2,908	2,566
pro skot	6,909	7,129	7,242	6,079	6,772	7,789	10,446	7,550	9,836
pro ostatní zvířata	1,612	2,985	1,129	*	*	1,206	0,379	0,975	1,577
celkem	13,652	15,210	13,953	15,551	17,574	15,802	18,085	14,473	16,948

Pramen: Statistické zjišťování MZe

*nelze zveřejnit z důvodu ochrany důvěrnosti údajů dle zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů